

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : मे - २०२३

सत्र - १

विषय : वर्गीकरण तात्विक (BL-31-122)

दिनांक : २४/०५/२०२३

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)
१. दशांश वर्गीकरणाची २२ वी आवृत्ती खंडात आहे.
अ) २ ब) ५
क) ३ ड) ४
 २. दशांश वर्गीकरण मध्ये मुख्य वर्ग दर्शविण्याकरिता वापरतात.
अ) ० ब) १२
क) ५ ड) ४
 ३. दशांश वर्गीकरण लेखकाच्या नावाची पहिली अक्षरे वापरली जातात.
अ) ४ ब) २
क) ३ ड) यापैकी नाही.
 ४. डॉ. मेलविल ड्युई चे पहिले प्रकाशक होते.
अ) लायब्ररी जर्नल ब) लिब्ररीन
क) लायब्ररी हेराल्ड ड) लायब्ररी न्युज
 ५. एफ. आय. डी चे पूर्ण रूप
अ) फेडरेशन ऑफ इंटरनॅशनल डोकमेंटेशन ब) इंटरनॅशनल फेडरेशन ऑफ डोकमेंटेशन
क) फेडरेशन ऑफ इंडियन डोकमेंट्स ड) या पैकी नाही.
 ६. चिन्हांकनात एकापेक्षा अधिक जातीच्या चिन्हांका उपयोग असतो ते चिन्हांकन होय.
अ) मिश्र ब) शुद्ध
क) दोन्ही अ व ब ड) या पैकी नाही.
 ७. द्विबिंदू वर्गीकरणामध्ये डॉ. रंगनाथन यांनी साठी स्वतंत्र तक्ता दिला आहे.
अ) चिन्हांकन ब) जागा
क) वेळ ड) विषय
 ८. वर्गीकरण पद्धती असावी.
अ) गतिमान ब) हळूवार
क) दोन्ही अ व ब ड) यापैकी नाही
 ९. डॉ. रंगनाथन यांनी ज्ञानविश्वाची विभागणी मंडळात केली.
अ) ५ ब) ६
क) ४ ड) ३
 १०. मुळे एकाच विषयावरील सर्व कागदपत्रे एकत्र येतात.
अ) दाखल क्रमांक ब) वर्गांक
क) विषय ड) यापैकी नाही

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. चिन्हांकनाचे प्रकार व गुणधर्म स्पष्ट करा.
 २. डॉ रंगनाथन यांचे वर्गीकरणातील योगदान या बदल सविस्तर माहिती लिहा.
 ३. ग्रंथ वर्गीकरण आणि आंतरराष्ट्रीय संशोधन संस्थेचे कार्य या बदल सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. वर्गीकरण म्हणजे काय? त्याची आवश्यकता व प्रकार स्पष्ट करा.
 २. कोणत्याही एका वर्गीकरण पद्धती वर सविस्तर माहिती लिहा.
 ३. ग्रंथ वर्गीकरणाच्या गरजा स्पष्ट करा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. ज्ञान वृक्ष
 २. वर्गांक
 ३. डॉ मेल्व्हिल दुयुई यांचे वर्गीकरणात योगदान

English Translation

Classification -Theory (BL-31-122)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. 22th Edition of DDC is in _____ volumes.

a) 2	b) 5
c) 3	d) 4
 2. In DDC to specify a main class _____ is used.

a) 0	b) 1
c) 5	d) 2
 3. In DDC first _____ alphabets of name of author are used

a) 4	b) 2
c) 3	d) None of these
 4. Melvil Dewey was the first publisher of _____

a) Library Journal	b) Librarian
c) Library Herald	d) Library News
 5. Full form of FID _____

a) Federation of International Documentation	b) International Federation Of Documentation
c) Federation Of Indian Documents	d) None Of the Above
 6. When more than one notation is used is termed as _____ notation.

a) Mixed	b) Pure
c) Both A and B	d) None of above
 7. In CC Dr. Ranganathan has give a separate chart for _____

a) Notation	b) Notation
c)Time	d) Subject
 8. Classification system should be _____.

a) Quick	b) Slow
c) Both A and B	d) None of above
 9. Dr. S. R. Rangnathan has put forward _____ zones of knowledge.

a) 5	b) 6
c) 4	d) 3

10. Due to _____ all the documents on the same subject come together
- a) Accession No
 - b) Class Number
 - c) Subject
 - d) None of above

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. Explain the types and qualities of notations
2. Write in detail about the contribution of Dr. Ranganathan in the field of classification
3. Explain in brief about book classification and work of international research organizations in this field

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. Define classification its importance and types
2. Write in brief about any one classification scheme
3. Write in brief about the importance of library classification

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. Tree of Propyry
2. Call number
3. Contribution of Melvil dewey in library classification
